

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9979

Tarih : 13.01.2025

22201

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ* tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

12 Eylül 1980 Askeri darbesinin oluşmasına müsait bir kaos ortamının hazırlanması açısından, 19-26 Aralık 1978 tarihleri arasında Kahramanmaraş'ta gerçekleşen Maraş Katliamı 1980 öncesi yaşanan iç karışıklıkların şiddetli bir başlangıcını oluşturan katliamlar silsilesinin ilk durağıdır. Kahramanmaraş il merkezinde 1978 yılının 19-26 Aralık tarihleri arasında 7 gün süren katliamda resmi rakamlara göre 111 kişi, katliamın tanıklarına göre ise resmi rakamlarda belirtilenleri çok üstünde vatandaş hayatını kaybetmiştir. Alevilere ve Kürtlere ait yüzlerce ev ve işyeri yakılıp yağmalanmıştır. 26 Aralık'a kadar aralıksız devam eden saldırıların ardından 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmiştir.

Türkiye'de hukuk tarihinin en fazla sanıklı davalarından biri olarak geçen ve 1988'e kadar süren Maraş katliamı sanıklarının yargılanması sonucunda, olaylara karışıp yargılanan 804 sanıktan 22 kişiye idam, 7 kişiye müebbet hapis, 321 kişiye ise 1 ila 24 yıl arasında hapis cezaları verilmiştir. Fakat idam ve müebbet cezalı sanıkları da içeren kararlar bir süre sonra Yargıtay tarafından bozulmuştur. Uzun süren davalar sürecinde sis perdelerini aralamaya yakın olan müdahil avukatları çeşitli tehditler almalarına rağmen görevlerini yapmaya devam ederler. Bu katliamın ardındaki gizemi çözmeye yaklaştıkça, artarda katliamda hayatını kaybedenlerin yakınlarının 3 müdahil avukatı faili meçhul cinayetlere kurban gider. Maraş katliamının müdahil avukatları; Ceyhun Can 10 Eylül 1979'da, Halil Sıtkı Güllüoğlu 3 Şubat 1980'de ve Ahmet Albay 3 Mayıs 1980'de öldürülürler.

Öte yandan Yargıtay'ın Maraş Katliamı sanıklarına verilen cezaları bozma kararının ardından gerçekleşen yeni yargılama sürecinde ise çoğu kişi beraat eder, geri kalanlara ise hafif cezalar verilir. Hafif ceza alanların cezaları da 1991 yılında çıkarılan Terörle Mücadele Kanunu

nedeniyle ertelenir ve daha sonra da serbest bırakılırlar. Sonuç olarak içlerinde masum bebekler, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar dahil onlarca insanın yaşamını yitirdiği Maraş Katliamının planlayıcılarından, tetikçilerinden ve katillerinden tek bir kişinin bile ceza almaması ve üstününün itinayla kapatılması, başta katledilen kişilerin yakınları olmak üzere vicdan sahibi herkesin yüreklerinde büyük bir yara açmıştır. Aradan 46 yıl geçmesine rağmen Maraş katliamına dair halen birçok şey gizemini korumaktadır. Toplumsal huzurun sağlanması ve bir daha böyle katliamların yaşanmaması için katliamın üzerindeki kalın sis perdesinin kaldırılıp, gerçekler ivedilikle ortaya çıkarılmalıdır.

Maraş katliamı davaları sonucunda hukukun tamamen işlevsiz kalması ve adaletin tecelli etmemesi, katliam mağdurlarının acılarına acı katmıştır. Böyle olduğu içindir ki, ardından ülkenin birçok yerinde katliam vakaları yaşanmıştır. 19-26 Aralık 1978 tarihlerinde Maraş Katliamının olduğu dönemin Başbakanı Bülent Ecevit'in vefatından sonra çekmecesinden çıkan ve kendisinin el yazısıyla yazılmış bilgi bir notunda; Maraş Katliamında yaşanan acı hadiselerin devlet içindeki bazı derin yapılanmalar tarafından kurgulandığı ifade edilmektedir. Dersim Katliamında yaşanan büyük trajediyle ilgili özür dileyen dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan "karanlıkta kalmış ne varsa aydınlatacağım" sözleriyle tarihimizde bugüne kadar üstü kapatılarak asıl failleri sürekli gizlenen katliamların üzerine gideceğini belirtmişti.

Bu anlamda hükümet yetkilileri sözlerindeki samimiyetin de bir göstergesi olarak; 46. yılı içerisinde olduğumuz Maraş Katliamının dava dosyalarını artık tozlu raflardan çıkarıp tarafsız yargıç ve savcılar önüne koyarak, bu katliamın altındaki asıl nedenlerin ve gerçek faillerinin ortaya çıkabilmesi açısından bu olayın ardındaki karanlık sis perdesinin aralanmasına vesile olması beklenmektedir.

Bu kapsamda;

1. Maraş katliamındaki cezasızlık durumuna karşın halkın vicdanında oluşan yaranın ortadan kaldırılması ve katliam mağdurlarının az olsa acılarının dinmesi için tartışmalı Maraş katliamı davasının yeniden açılması için herhangi bir hazırlığınız var mıdır?
2. Maraş katliamında nezdinde geçmişle yüzleşmek ve onarıcı adaleti tahsis etmek için gerekli çabaların hukuki alt yapısını oluşturulmasına dair herhangi bir çalışmanız veya planınız var mıdır?
3. Bülent Ecevit'in vefatının ardından arşivinde çıktığı iddia edilen belgelerde Maraş'taki olaylarda yer alan 4 MİT ajanı kimlerdir? Katliam öncesi Maraş Eden Yağ Fabrikası'nda toplantı düzenlemiş olanlar, o dönemin Adalet Partisi (AP) İl Başkanı, Belediye Başkanı, MİSK Bölge temsilcisi ve Fabrika sahipleriyle ilgili bugüne kadar herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
4. ABD büyükelçiliğinin ikinci kâatibi Aleksander Peck'in katliam öncesi bölgede dolaşp, Alevi-Kürtlerin varlığından ve solun yükselişinden huzursuz olan şehrin ileri gelenleriyle konuştuğu ve bir etnik temizlikten bahsettiği iddia edilmektedir, bu kişinin kim olduğu ve katliamdaki sorumluluğu sorgulandı mı?
5. Türkiye'de darbe öncesi yapılan pek çok katliam gibi Maraş katliamının da darbeye zemin hazırlamak ve meşruiyet kazandırmak için yapıldığı görüşü toplumun birçok kesimi tarafından kabul edilmektedir. 12 Eylül'de yönetimi eline cuntacı generallerin bu katliamda sorumluluğu var mıdır? Buna dair herhangi bir araştırma yapılmış mıdır?